

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii
în
Blaș.

Anul IX.

Blaș 26 August 1899.

Numérul 34.

„Asociațiunea“.

Mâne se va ține în Deva adunarea generală a „Asociațiunii“, cea mai veche și mai înaltă reuniune culturală, ce avem.

Sint adevărate sărbători pentru noi adunările generale ale „Asociațiunii“, inteligența noastră iese parte în număr frumos, ducând cu sine impresii tot de una plăcute. Restrînși și quasi respinși pe cele alalte terene, nu e mirare dacă terenul cultural ne atrage cu îndoit farmec; certăți și divisați politicesce nu e mirare, dacă aflăm mângâiere în adunările „Asociațiunii“, care ne lęgă pe toți sub flamura idealului comun: cultura poporului român. În fața acestui ideal dispar interesele private particulare, dispar micile nevoi zilnice și locul lor îl ocupă dorința ferbinte după cultură, dorința nobilă de a face părtaş de binefăcătoarele róde ale culturii și pe poporul nostru, căci cultura este condițiunea de viață a popórelor.

În cultură residă puterea vitală a unui popor; conștiința națională și de drept, aspirațiunile mai înalte tóte presupun o cultură óre care, și tóte se desvóltă și se manifestă amésurat acestei culturii.

Efectele aceste binefăcătoare nu le putem spera, câtă vreme numai o mică

parte a ajuns a pricepe avantajele culturii, în vreme ce *massa*, poporul órbecă în întunerec.

Cam așa stă lucrul cu poporul nostru. Inteligența noastră în un interval relativ fórté scurt s'a ridicat la un nivel cultural fórté îmbucurător. În aceeași vreme, poporul de rînd, a înaintat de tot încet, aprópe de loc. Nu cercetăm cauzele acestei rămăneri în cultură, nici nu ne mângâiem cu împrejurarea, că alte popóre în asemenea împrejurări stău mai réu, ci constatăm pur și simplu faptul, că — a fără dór de Ruteni — poporul nostru dá cel mai mare contingent de analfabeți în țară. Ast fel stând lucrul, între inteligența și popor se nasce un gol, legătura firéscă dintre ei devine din ce în ce mai slabă, când e mai pe sus de ori ce îndoielă necesitatea acestei legături firéscii!

„Asociațiunea“ noastră a luat asupra-și marele rol de a umplé acest gol fatal, de a răspândi cultura în masele poporului de rînd.

Fără îndoielă o misiune nobilă, dar tot pe atât de grea și anevoiósă, de aceea sprijinul nostru al tuturor îl reclama spre ajungerea mărețului scop. Și sintem datorii a da acest sprijin, sintem datorii némului acéstă jertfă, căci cultura poporului a noastră cultură este.

Inteligența are zeci și sute de prilejuri de a se cultiva, dar poporul

isolat și nesciutor trebuie deșteptat, trebuie să-î deschidem calea, să-î călăuzim, să-î povățuim întru tóte. „Asociațiunea“ este conducătoarea noastră în această luptă nobilă și grea, în care atât de mult este de făcut de aci înainte și — să o recunóscem — atât de puțin am făcut până acum!

E destul să ne dăm sama de numărul cel dureros de mare al analfabeților, e destul să ne gândim la sfășietorul proces de distrugere al școlilor noastre — acest proces sfășietor de inimi, când statul rînd pe rînd pune mâna pe aceste isvóre de cultură națională, pentru a înțelege, cât de vast e terenul de activitate, ce se deschide „Asociațiunei“, cât de multe sint speranțele, ce le legăm de activitatea ei indispensabilă.

Étă pentru ce adunarea „Asociațiunei“ este adevărată sărbătoare pentru noi Românii, étă pentru ce tótă românimea privesce cu interes și dragoste la decursul acestei adunări. Conclusele ei ne servesc drept garanță despre activitatea comitetului central, drept dovadă întru cât acest comitet s'a învrednicit de frumosul titlu: „pentru cultura poporului român.“

Pétruși de măreția acestui ideal, dorim succes stegarilor „Astrei“, și le trimitem un frățesc salut!

Feuilleton.

Íubire frățéscă.

După o zi petrecută în multe și mari amărăciuni sosi séra, și cu ea se mări neliniscia ei sufletéscă. În momíntul, când Nicu a fost prins, ori cine ar fi zis, că durerea îi va rupe inima. Nime nu i-a fost spus de nenorocirea în care căduse fratele său, și ea totuși scia. Și acesta nu era un presimțemínt nedeterminat, pentru că el, îi șoptea o vóce misterióasă, din lăuntru, carea nu înșela. Sărmană fată! Ea par'că vedé pe fratele său Nicu palid, legat în lanțuri, aprópe de mórté. Fantasma tristă era imposibil ca să o pótă alunga din minte, și simpatia tainică dintre gemeni, pe care știința nu o póte explica, dar esperința o dovedesce, unia din ce în ce mai strîns acele dóne suflete pline de durere.

În nóptea înaintată, Florica nemângăiată, la impulsul unui instinct căruia nu putea să-î reziste, lăsă pe tatăl întristat, pe care mai înainte voia să-î inveselescă cu argumente, carí nici pe ea nu puteau să o convingă; părăsi căsători ospitală, și plecá ne-

sciind în cătrău, dar bine sciind, că merge să mântuiască pe Iubitul său frate, ori să mórá împreună cu dînsul. La șópta unui glas intern își îndreptă pașii cătră Centru, chiar acolo unde era primejdia, cătră locul de unde putea spera scăpare. Înaintând în nóptea întunecósă prin câmpurile pustii, auzi pașii unei persóne, ce venia cătră dînsa. Nu se înspăimîntă. Din contră se grăbi, căci inima îi promitea un ajutoriú și nici nu se înșelă. Era Íosif, servitoriul credincios, care se întorcea din Centru, ca să referéscă, Floricei spusele primariului.

Dta domnișórá! esclamá credinciosul Íosif cu o vóce plină de bucurie, dar prefăcută. Scii dară trista noutate?

Nu mi-a spus-o nime, dar eu sciú totul, răspuse sărmana copleșindu-o lacrémile. Dar el încă nu e mort, domnișórá!

O sciú, o sciú! Dar sciú și aceea, că el va trebui să mórá, și de aceea am țesit lăsând pe sărmanul meu tată, ca să ved. încă o dată pe Iubitul meu Nicu, ca să-î scap din gura morții dacă Dumnezeu și Maica Precestă îmi va ajuta.

Așa dară să ne grăbim! Dacă stăpánul meu póte să se mântuiască, asta nu se póte de cât prin mijlocirea dtale.

Pe căi laterale, ajutați de întunerecul nóptii, când orologiul bātu un spre zece, ef fără să fi fost observați de cineva se aflară la ușa primariului, unul dintre acei puțin, carí în acele timpuri de gróză mai rămaseră credincioși (deși nu pe față) domnitoriului.

Cu ușile încuiate, cu luminările stinse se sfătuiră asupra modului de a scăpa din ghiaréle morții pe bravul Nicu. După ce au fost răspinse mai multe planuri, carí tóte tindeau într'acolo de a elibera pe Nicu cu forța din prinsóre, planuri pe cât de imposibile pentru realizare, pe atât de primejdíose, de o dată sare Florica. Ea a aflat planul, care îi aducea o rază de speranță.

Dle primariú! Nu ai puté să mă conduci în prinsórea lui Nicu?

La fratele Dtale? întrebă acela îngrozit! Nu! Nu-ți cer atâta, ași dori numai ca prin mijlocirea Dtale, să pot intra în curtea temniței.

E greú, dar nu-î imposibil.

Și cine păzesce temnița?

Soldatul comandați de căpitanul T. și de locotenentul Albert.

Albert la prinsóre? Domnul ne va sta într'ajutoriú. Și mulțámind Mângăitórei celor întristați, pe căi diverse plecară. Albert,

„Infrățirea“ și efectele ei. După marele tărăboiu de la Arad cu o înțală febrilă spiritul înfrățirii a trecut granițele Ungariei și a apărut de o dată la Presaca și apoi la Beiuș:

La Presaca stégul înfrățirii l-a ridicat părintele Beșă din Zlatna. Ex-ministrul Lukács ridicase adecă un monument întru pomenirea familiei sale îngropate acolo și alor câte va sute de magiari căzuți în războiul civil din 1848. La sfințirea monumentului a asistat și protopop. Montani din Zlatna, păr. Beșă și Nicola preoți gr. ort. Cestii din urmă au și celebrat rînduiala îngropării, după care Beșă a ținut „la cererea-i proprie“ o vorbire de înfrățire, primită cu multă bucurie din partea magiarilor, cărora le a convenit alusiunile vorbitorului. La rîndul lor foile ungurești încă au salutat-o ca pe un eveniment important.

Acum Duminecă și-au ținut la Beiuș adunările generale, numai puțin ca trei societăți culturale magiare. Din scrisorile foilor ungurești lese evident la ivelă, că acestea s'au făcut ca un răspuns la adunarea din an. tr. a Asociațiunii. Magiarii, îmbătați așa de mult cu fatala idee de stat magiar unitar, cu o singură națiune, erau dedați de mult să credă Bihorul și peste tot părțile ungurene locuite de Români ca cucerite de tot. Serbările mărețe aranjate an. tr. la Beiuș i-au atins neplăcut și i-au deșteptat din credința acésta. Și pentru ca totuși să arete, că manifestația acésta a fost ceva spontan, s'au grăbit să convoce acolo adunările celor trei reuniuni din comitatul acela: pentru cultura poporului, a învățătorilor și societatea Szigligeti. „Am venit aci, a spus preș. societății acesteia, — ca să aducem cultură magiară, căci Beiușul e pămînt magiar.“

Cu ocazia ședinții reuniunii pentru cultura

poporului s'au împărțit premii învățătorilor cari au făcut mai mult progres în propunerea limbii magiare. Au fost premiați și trei învățători români, al căror nume nu-l scim, dar care ar merita să fie cunoscut de toți.

Societatea Szigligeti și-a ținut adunarea în sala cea mare a gimnasiului. În vorbirea sa presidentul accentuează, că cultivarea literaturii e chipul cel mai potrivit pentru a face să dispară deosebiriile de naționalități și că societatea vre să unescă prin cultură pe Români și Magiarii din Beiuș. Tot atunci s'a cetit și o poezie premiată a cărei idee principală e dragostea frățească între naționalități și împăcarea între magiari și români. A urmat banchet la care s'au ținut toaste pentru înfrățire. A vorbit deputatul Fassie. Sara a urmat concert. La toate acestea Români au fost de față într'un număr înveselitor.

Ca creștini și preoți n'ar trebui de cât să ne umple de bucurie atari aparițiuni și din parte-ne să le aprobăm și să tindem la cultivarea acestei înfrățiri. E regretabil înse, că înfrățirile acestea se fac de comun la banchete, când își are și vinul partea sa în vorbirile, ce se țin. Și mai ales ceea ce ne face să nu le dăm nici o importanță, este, că ele se înțeleg rău din partea magiarilor. „Infrățirea“ se numește abdicarea de ori ce ideal național, abandonarea celor mai de căpetenie postulate ale națiunii noastre, și cufundarea în masa magiarismului. Și gîndesc, că acésta n'ar dori-o nici chiar cei trei dascăli, cari au rîvnit la banii străini.

Că așa înțeleg magiarii înfrățirea ne o dovedește numărul de la 21 a c. din „B. H.“ În o notiță publicată sub titlul „Flamură magiară pe case românești“ se spune, că în comitatul Arad, la 18 Aug. ziua născerii Maiestății Sale, Români au arborat stindarde

magiare. Și mai cu samă în Butyîn (Buteni) au pus flamura magiară nu numai pe case, ci și pe școla românească fălăia tricolorul magiar.“ Nu cercăm dacă e adevărată sau nu notița acésta, pe noi ne interesează tălcuirea acestui fapt. „Purtarea corectă a românilor e de a se mulțumi noului episcop Iosif Goldiș.“ Ar fi trist, dacă acesta ar fi rolul noului episcop al Aradului și dacă cei de la fôia aradană aprobă condițiunile de împăcare făurite de presa magiară. Noi nu le acceptăm și le vom considera tot de una numai ca nișee fapte de lingușiri din partea Românilor spre a ajungerea unor josnice ambiții personale.

Ulterior aflăm și numele, învățătorilor pomeniți mai sus, pe cari le și publicăm ca să-i scie cu toții și să le dea cinstea ce merită. Etă-i: Ioan Gyeldn, învățător gr. cat. în Beiuș, Florian Pintye și Ioan Kosta, învățători gr. ort.

De o dată ziarele ungurești scot la ivelă „monumentele faalțătore“ de la sərbătorile aranjate cu ocaziunea acésta. Între acestea e și vorbirea dlui Nicolae Diamandi, preot gr. ort. în Beiuș, (marele naționalist de odinioară din Orade, fost capelan al păr. Goldiș, permutat pentru o fălmôsă predică ținută în spirit național Red. Unirii) Dsa a luat poziție pentru înfrățirea românmagiară.

Înainte! postul de vicar e încă vacant! Este destul timp ca ômenii să-și câștige merite.

E de necuprins cum pot ômenii pentru ambiții personale să-și schimbe firea și purtarea, să-și renege trecutul. Vorbirea dlui Diamandi începe tot cu acela-și avînt poetic ca și a lui Beșă. N'au eșit cum va din aceea-și fabrică?

om drept și bun la inimă, cunoscut cu Florica, care din faptele revoluțiunii nu o dată s'a desilusionat, avea să fie instrumentul de mîntuire pentru nenorocitul ei frate.

Ajunși la pörtă, portariul la vederea primariului, deschise intrarea cât era de ajuns pentru o persoană, și primariul intrînd mai împingîndu-o în cât-va, Florica furișându-se pe la spatele lui, se afla în curtea tristă, luminată de o lampă ce abia licuria.

Cine-i muierea aceea dle primariu? A venit cu dta?

Da de unde? Dacă nu mă înșel e sora lui Nicu, răspuse într'un ton atât de indiferent, în cât era de ajuns să arete talentul său de comediant.

Da! Eă sînt Florica, adause tinera într'un ton care ar fi fost în stare să înmôie și petriile.

Dar Dta nu poți rămăne aci, o întrepruse portariul adus în perplexitate.

Lasă-mă moșule dragă, continuă rugîndu-se să pot vedé pe fratele meu Nicu! Dumezeu îți va răspăti.

Primariul într'atîta fără să zică vre un cuvînt, închise pörtă.

Fratele Dtale nu depinde de la mine, ci de la căpitanul T. și de la locotenentele lui.

Nici eă nu cer nimica ce ar fi în contra datorinței Dtale. Fii bun și avisază numai pe locotenentul Albert, că eă sînt aci și vréu să-l vorbesc. De atîta te rog și nimic mai mult.

Oh dacă-i numai atîta . . . bucuros! Dar acuma locotenentul dörme.

Deșteptă-l nu-l va căde greă, pe cuvîntul meu Deșteptă-l rogu-te . . . și într'aceea îi puse în mână un ban de aur.

O fac, dacă dl primariu nu are nimica în contra, replică bătrînul, care se temea de auctoritatea primariului.

Deja te ai fi putut întörce, ca să-mi spuți ce mai e nou și răspuse primariul cu o indiferență din cele mai fine.

După două minute locotenentul apără în capul ambitului salutînd în un mod grațios și dureros tot o dată pe sora lui Nicu; pe cînd primariul cu portariul se retraseră mai în lăuntru curții.

„Vă mulțamese dle locotenent, începu Florica, pentru că mi-ai ascultat rugarea . . . Și te rog de un al doilea favor pe care eă îl cred ca sigur, cunoscîndu-ți bunăvoinea, dreptatea și bunătatea . . . Permiteți ca să pot vedé pe nenorocitul de frate!“ Fie care cuvînt era urmat de lacrimi, cari ar fi putut să înduplece pe ori cine. În sufletul nobilului locotenent, se născu o luptă între simțemintele dure ale regulamentului militar și între afectele de compătîmire. Îvingerea a fost a celor dintăii.

Domnișoră! răspuse într'un ton mișcat, domnișoră cu părere de rău . . . dar nu-ți pot împlini cererea. Crede-mă, nefericirea dtale a pîtruns și în sufletul meu . . . strigătul dtale de durere a aflat răsune în inima mea . . . Eă nu comandez aicia . . . numai un ordin de al superiorilor . . .

Și ce cer eă în fine dle locotenent? Aceea ce nu se refușă nici unui condamnat, ceea ce se concede și celui din urmă criminal: mîngăierea de a puté vedé înainte de mörte pe iubiții săi, de a da și de a primi cel din urmă „rămas bun“ Oh! nu-ți întörce fața . . . consideră durerea mea, consideră chinurile de cari pôte să fie cuprinsă în moméntul acesta inima unei surori . . .

Chinuri? Și pot să fie chinuri mai mari de cum sînt acelea, pe cari mă faci să le sufer? dșoră . . .

Să scii dle locotenent, îl intrerupe Florica privindu-i în față cu ochii moi de lacrimi, să scii, că eă am venit aici, fără ca să mă fi temut de vre un eventual refuș? Din partea dtale . . . mie . . . mi se părea cu neputință . . . credeam, că te cunosc . . . Dar pe cum se vede în marea acésta de dureri, va trebui să mă golesc încă un păhar de amărăciuni.

Resolută se dete căți va pași înapoi. Ce lupte, ce chinuri va fi simțit locotenentul în inima sa, nu le scie altul, de cât numai el, care le a esperiat. De răspuns nu a răspuns, și tot ce a făcut a fost că și-a strîns fruntea cu mînile încheștate, ca un desperat.

Oh dta, continuă Florica, înecată de plîns, dta nimicesci în mine ori ce speranță, . . . pînă chiar și mîngăierea de a-mi fi îndeplinit o promisiune făcută înaintea lui Dumezeu.

Dualism și federalism. Continuentele turburări din Austria dau de gândit politicianilor. Se știe, că în urma neînțelegerilor acestora e în primejdie de a nu se pute alege delegațiunea austriacă, ceea ce ar aduce cu sine căderea dualismului. La tot cazul desfacerea acésta de Austria și respective încetarea dualismului, ar simți-o mai ales Magiaril, cari nu mai pe basa acésta au fost câștigat egemonia peste popórele de aci. În același timp foile magiare scriu, că Slovaciil au compus un memorandum, pe care vréu să-l înainteze guvernului, și în care pe lângă espunerea gravaminelor lor, dau și un proiect cum s'ar pute vindeca relele existente. Planul acesta nu e alt ceva de cât un paș spre federalism. În memorandum Slovaciil cer împărțirea în districte după naționalități, cu limba respectivă în toate afacerile administrative, în școli, cu funcționari mai înalți aleși dintre naționalități etc.

E de priceput necasul de care e cuprinsă presa magiară în fața acestor primejdii. La tot cazul realizarea planului prezentat de Slovaci ar fi de dorit și din partea celor alalte naționalități și în special de Români.

Revista politică.

Din Patrie. Acum când luptele dintre partidele magiare sînt sistate, când parlamentul își are vacanțele, compatrioții nostri magiari se pot interesa mai bine de mișcările naționalităților. Îi supără direcțiunea ce o au societățile culturale ale naționalităților și întrunirile nemagiare. De aceea atrag atențiunea bărbaților competenți asupra acestui fapt și îi rogă să espereze ca toate societățile acestea să se nisuescă într'acolo ca să întregescă cultura magiară.

Un alt fapt, care nu le cade bine compatrioților nostri este atitudinea ce au luat-o Croații în contra recerînței de a se cunoșce pe lângă limba germană și cea magiară din partea acelora, cari voesc să se pregătescă la academia comercială orientală.

La rostirea cuvintelor din urmă locotenentul se simți emoționat mai mult ca nici o dată, și la lumina tristă a lămpel observă pe fața tristei Florică un șiroi de lacrimi.

Pavele! zise chiamând caporalul, să conduci pe dșora în chilia prinsonerului. Domnia ei póte să rămână acolo o jumătate de óră. Mergi! Și apoi întorcându-se către dînsa îi șopti: Nu cred, că ce am făcut e în conformitate cu datorința mea, dar știu că conștiința îmi dictéză, ca să te las la fratele dtale pentru ultima óră. Chiar dacă ar trebui să moriu, nu pot să resist la o atare cerere făcută din partea dtale.

Trecând prin curte ea a fost introdusă în dată în locuința îngustă și întunecósă a lui Nicu. El legat la mâni și la picioare, întristat până în suflet, durmia, când de o dată se trezese în brațele surorii sale, carea fără să zică vre un cuvînt îl scaldă în lacrimi.

(Va urma.)

Austria. Tómnă se apropie și cu ea și timpul pentru convocarea parlamentului și pentru alegerea delegațiunilor. Dar cu toate acestea, spiritele în Austria în loc să se mai liniștescă erup în un loc ori în altul cu o furie mai mare. În orașul Saaz (Bohemia) Germaniil s'au răscolat și au atăcat edificiul căpitănatului districtual sdrobindu-i ferestrele. Demonstrațiunea înse nu a durat mult, fiind demonstranții imprăsciați din partea poliției și a gendarmilor. Mai inversunată a fost resvrătirea Nemților din Grasslitz tot din Bohemia. Aci manifestațiunile de stradă îndreptate în contra localului auctorității administrative a cărui ferestil au fost nimicite a degenerat în ciocniri sângeróse între resvrătitori și gendarmărie, cari au avut de rezultat patru morți și mai mulți greú răniți. Turburările de aci durară trei zile. Poliția și gendarmeria, cu toate că acésta din urmă a fost înmulțită, nu a fost în stare să aducă în ordine pe demonstranții așa, că a trebuit să se facă recurs la armată succedend de abia acesteia ca să readucă liniștea esternă, căci focul încă continua sub spuză.

Între ast fel de împrejurări Maestatea Sa Monarchul a chemat la sine mai mulți bărbați politici din jumătatea de dincolo a imperiului spre a se sfătui asupra situațiunei. Pe cum spun ziarele, se lătesce din ce în ce mai tare convingerea, că stările abnormale de astăzi nu se vor pute delătura prin mijlocirea parlamentului, ci numai prin schimbarea constituțiunei adecă prin lărgirea cercului de activitate al dietelor provinciale. Acestea ar fi să alegă deputați din delegațiune. Cu toate că așa ceva nu a fost îndătinat, ba după unil ar fi chiar în contra constituțiunei, nu e imposibil, după ce în Austria azi se pot face multe, posibilitatea cărora mai înainte nu-i trecea nimenui prin minte.

Germania. Lumea e dedată deja ca să audă, că împăratul Germaniei a ținut discursuri. Monarchul acesta este singurul, care se entusiasmeză cu ori ce ocaziune și ține panegirice fie la adresa supușilor săi, fie pentru aceia cu cari vre să stee în raporturi bune. Zilele trecute încă a rostit un discurs la monumentul ridicat în onórea gardistilor prusieni căduți în bătăia de la Saint-Privat. În discursul acela împăratul a făcut mențiune și despre soldații francesi căduți în luptă alături cu gardistii germani, zicend, că monumentul nu trebuie să amintescă numai memoria soldaților germani, ci și a bravilor francesi căduți în luptă, peste cari încă trebuie să falfăe stindardele germane arătând în modul acela că ostașii germani păstrează o amintire respectuosă acelor bravi morți.

În lăuntru imperiului ómenil sînt ocupați mai mult cu situațiunea critică a cabinetului și a parlamentului, ce s'a creat prin respingerea cu o majoritate de 100 voturi a unui proiect de canal. Situațiunea e cu atât mai critică cu cât însuși împăratul a fost luat pozițiune pe lângă proiect. Nefind speranță, că opo-

sițiia (conservativi și deputați din centru) va fi câștigată pentru proiectul canalului, ministeriul va trebui să dimisioneze. Acesta din contră e de părere ca să fie disolvat parlamentul, la ce înse nu se învoesce cancelariul. După unil împăratul nici în cazul când s'ar disolva parlamentul nu și-ar ajunge scopul, căci conservativiil nici atunci nu ar perde, după ce alegătoriil de la Elba spre resărit fiind agricultori și-ar da voturile oposiției. După ziarele liberale din contră din viitoarele alegeri împăratul și-ar forma un cabinet liberal, care ar reuși cu proiectul acela.

Franța. Frecările dintre semiți și antisemiți se înăspresc tot mai tare. O grupă de naționaliști a făcut unele manifestațiuni de stradă, dar acestea s'au terminat cu câteva răniri și multe arestări. Caracter mai amenințator și mai periculos au avut demonstrațiunile socialiștilor. Acestia ca să răspundă acțiunii naționaliștilor și monarhiștilor, și-au îndreptat privirea în contra mănăstirilor cu internate și a bisericilor. La două mănăstiri le au spart geamurile, ér dintre bisericil trei au fost asediate. Una dintr'insele a fost jăfuită de toate obiectele de valóre, altarele au fost răsturnate, băncile aprinse. Le-a succes toate acestea, căci poliția era ocupată cu aducerea în ordine a altei cete de resvrătitori. În toate ciocnirile au fost 380 persoane rănite, ér arestări s'au făcut peste 150. Acestea se întimplă din partea taberelor Dreyfusistă și antidreyfusistă pe când revisuirea nefericitului proces Dreyfus e încă în curgere. Că ce va fi când se va aduce sentința în o formă ori în alta, aceea nu se póte prevedé, dat fiind, că Francezii bat extremele.

America. Statele Americane latine (America de sud) au început să se ocupe și ele cu gândul de a forma o alianță între dînsele. Scopul alianței ar fi reformarea politicei vamale a statelor, reducerea armatelor teritoriale și înmulțirea marinei ca să se póta apăra în contra unui eventual atac estern. Inițiativa au luat-o Brasilia și Argentina. Aceste două au și încheiat o convenție la care au atras și pe republica Chili. În sensul acestei convențiuni toate diferințele, ce s'ar nasce între cele trei republice să se aplaneze prin un juriu ales. Tot ele au început și cu reducerea budgetului militar și al armatei.

Correspondințe.

Clarissime Dle Redactor!

În 18 a c. am primit următorul circulari:

Nrul: 2789—1899. Din aceea împrejurare, că se repetesc casurile când Preoți diecesani, adunați alt cum cu cea mai nobilă intențiune în congregațiuni districtuali, estravagand din sfera normată pentru ast fel de congregațiuni, fără ca să cumpenescă

urmările unui paș greșit; seduși de nise analogii nenimerite, se ingerază în lucruri, cari cad a fară de cercul lor de competență, și așa, în loc să presteze cauzei serviciul dorit, o compromit aceea formal, mai virtos dacă decisiunile sale precipitate aducându-le la publicitate, ori în formă de așa numit „apel“ comunicându-le acele chiar și cu întreg Clerul diecesan, — dau aspect diecesei, ca și cum în diecesă n'ar fi cine să vegheze asupra onoarei Sanctuariului: se impune necesitatea imperioasă de a se revoca în memoria unora ca și acestia, tenoarea statutelor diecesane din Decr. III. §§. 25 și 26 a Sinodului diecesan din 1882, de după cari: „§. 25. Pentru ca preotul să pôtă corăspunde chemării sale în sfera păstoririi sufletesci, este necesar, ca să-și însușească știința conformă statului său, pentru că și în legea cea vechiă zise Domnul: Pentru că ai lăpădat știința, și eu te voi lăpăda pe tine, ca să nu-mi preoțesci mie. (Ozie c. 4 v. 6). §. 26. Din acest punct de vedere se resusciteză în diecesă datina laudabilă a congregațiilor districtuale, în cari nu numai că se vor desbata casurile morali cele mai obvie în viața pastorală, ci clerul districtual va conferi între sine și cu privire la măsurile mai corăspundătoare pentru stirpirea abuzurilor eventuale din ținutul districtului, pentru că unde sint doi sau trei adunați în numele meu, acolo sum eu în mijlocul lor (Math. c. 8. v. 20) zise Domnul.“ Prin aceste se precisază obiectele conferințelor districtuale din diecesă noastră. Clerul diecesan a fost tot de una modelul disciplinei bisericesci și al subordinațiunii canonice. N'ar fi permis, să renuncieze acestui rol istoric nici astăzi, când e atât de mare lipsa esemplilor demne de imitat. Oradea mare 14 August 1899. Dr Augustin Lauran m. p. vicariu general episcopesc.

Cumpănind tenoarea acestui circulariu și cele două decise publicate în nr. 30 și 32 al „Unirii“ — aduse cu consimțământul unanim al preoților din aceste două tracte a diecesei oradane; érá de altă parte fiindu-ne în bună aducere a minți mulțimea de decise sinonime a preoțimii din cele alalte două diecese: mărturisese sincer, că nu pot în destul să-mi esplic ținuta nici scopul Mariei Sale!

Aceea véd, cum că știința, morala și disciplina sint acele virtuți cardinale, ce le așteptă de la preoți; — dară atunci cum să ne esplicăm conglomeratul epitetelor drăgălașe din lăudatul circulariului? când pe noi chiar aceste trei ne au condus în aducerea deciselor noastre!? Știința ne a ajutat, să desfășurăm lucrul așa pe cum este — fără patină; — morala ne a îndemnat să punem stavilă molochului, să nu între în tractul nostru pe contul conștiinței, onoarei și a libertății noastre; érá disciplina — a cărei model am fost, sintem și dorim a fi — ne-a făcut: să jurăm — de nou — fidelitate și supunere canonică Arhiepiscopului nostru; — și ca acesta să o pôtă face și cel alaltă frați preoți; pentru aceea dorim sinod diecesan!

E cu neputință, că aceste grele cesiuni să „cadă a fară de competență“ conferințelor tractuale și în diecesă noastră! — de ore ce mai mare abus nu-mi pot închipui, de cât când am răbda să fim aruncați — noi preoți — „lumina lumii“ și „sarea pământului“ (Math. V. 13. 14) în brațele molochului neconfesional, care numai de frica lui Dumnezeu nu are scire, apoi de omeni nici habar! Exemplu e trecutul — nu prea îndepărtat — și chiar prezentul!

Apoi §. 27 din decr. III. a statutelor noastre diecesane, sună așa: „Pe lângă toate că Biserica — ca institutul mântuirii — nu voescă mórtea păcătoșilor, ci „să se întoacă și să-l vindece pe ei“ (Math. 13. 15): totuși aceste enunțiațiuni salutare și principii de urmat numai așa vor pute a vé efectul dorit al lățirii moralității în Cler și popor, dacă se va aplica „sécurea la rădăcina pomului. (Math. 3. 10).“ — Așa dară nu de aceea e lipsă să stăm cu mâinile în sân, ci de aceea să ne consolidăm, și organizăm, ca momentul decisiv să nu ne afle derangiați în apărarea drepturilor scumpei noastre Biserici!

Noi — preoții din parochiile cele mai slabe — nu așteptăm nici un bine de la guvern, care numai serviciile cele „hazafas“ — e — înțeleg: cortesesci — le onorează și nu și cele religioase-morale-culturale; pentru aceea nici pe de parte nu sintem de acord cu acei — din darul lui Dumnezeu puțin — Domni frați preoți, cari — în tăcere — și în trecut au usat — la recomandarea potentatilor — de subsidiul gras al statului (de și per trangentem să fie zis: posed cele mai bune beneficii din diecesă); ci noi ne îndestulim cu prescurița sêracă a poporului nostru, cu care voim să trăim și să murim ca preoți români catolici! și nu ca slujbași al statului neconfesional!

Alt cum, ore epitetele amintite meritatu-le-am ori ba? Ias să judece onorabilul public cetitor al „Unirii“!

Sasarî la 21 August 1899.

Alesiu Pop
paroch gr. cat.

Raportul general

al

Societății de lectură „Inocențiu Micu Clain“
pe anul scolastic 1898/9.

(Fine.)

În a III șed. ordinară societatea, după ce s'a convins despre învoirea și aprobarea mai marilor, încredințază comitetului să facă pașii de lipsă pentru aprobarea statutelor din partea ministrului de interne. Comitetul, care și-a înscris afacerea asta ca un punct din programul său, a și lucrat din toate puterile în direcția acesta: a revădit și a supus spre aprobare ședinții statutul, apoi l-a tradus pe ungurese. Dar o cauză independentă de voința comitetului, a împedecat până acuma înaintarea statutului la locurile competente. Sperăm înse tare, că deja cu începutul anului școl. viitor societatea își va avé statutul întărit.

Alegerea noului comitet pe anul administrativ 1899/1900 s'a întâmplat în ședința constituantă din 13 Maiu a. c. în modul următor: president: Vasile Suciú t. a. III; vicepresident: Petru Sântoma t. a. II; secretar: Emiliú Andreșan t. a. III; cassar: Aurel Maxim t. a. II; controlor: Virgil Hățegan t. a. I; archivar: Vasile Micu t. a. II; bibliotecar: Ioan Șuteu t. a. I; rămânând ca oficiul de notar să se completeze în Octobree dintre fitorii teologi de anul I. Tot în ședința acesta se alege comisia de nouă pentru școntrarea activității comitetului desvoltată în decursul anului.

Ședințe literari, în ce privesce numărul, puține s'au putut ține. Lucrul e ușor de esplicat. La început ședința festivă-jubilară

a concentrat asupra ei totă gândirea și atențiunea membrilor. Mai apoi hotărîrea de a eda opul amintit mai sus a îndreptat, în o formă saú alta, totă activitatea membrilor la traducerea, stiliarea și purisarea lui. Puține operate au încurs, în schimb înse valoarea lor relativ e cu mult mai mare și mai însemnată atât în ce privesc cuprinsul lor și modul de tractare, cât și estensiunea așa, în cât „Furnica“, foia privată a societății, nu va fi cu mult întrecută nici în estensiune de anii precedenți.

B) Partea specială.

Averea societății o forméază: biblioteca, cassa și publicațiunile societății păstrate în archiv.

I. Biblioteca.

1. Cărțile.

Prevedând spesele cele mari cu traducerea și edarea opului: Tragedia Calvarului, pentru procurarea de cărți numai o mică sumă s'a putut lua în budgetul anului acestuia. Cu toate acestea biblioteca s'a înmulțit prin cumpărare, dar mai mult prin generose donațiuni cu 114 opuri în 128 tomuri 128 vol. 96 fascicoli și 25 broșuri așa, în cât de presinate numără: 2173 opuri cu 2770 tom. 2733 vol. 1 fragment 157 fascicoli, 28 broșuri și 8 charte.

Cu mare mulțămire înregistrăm numele acelor P. T. Domni și institute științifice, cari în decursul anului au contribuit la înmulțirea bibliotecii societății.

	Opuri	Vol.	Broș.
1. Academia română	3	5	—
2. Academia magiară	18	27	—
3. Alesiu Viciú profesor	1	—	1
4. Redacția „Unirii“	1	1	—
5. Cancelaria Mitrop din loc	2	—	2
6. C. Bardoși insp. reg. în pen.	6	5	3
7. D. Voniga	1	1	—
8. Domna Dr E. Raț	2	—	2
9. Emiliú Faust, teol. abs.	2	2	—
10. George Petrović capit. în România	25	17	8
11. S. Genț, preot	1	1	—
12. I. M. Moldovan canonic preposit	1	1	—
13. Ioan Pop, teolog a III	2	2	—
14. Iuniú B. Micu can. mitrop.	2	—	2
15. Dr Iuliú Maniú adv. archid.	2	2	—
16. Librăria din loc	1	1	—
17. Dna Maria Marin	21	17	6
18. Nicolaú Brândeu	1	1	—
19. N. Togan	1	—	1
20. Petru Simtion	11	6	5
21. Dn véd Ros. Sigismund Pop	1	—	1
22. Tit Bud. vicar	1	1	—
23. Dr V. Bian	1	1	—
	suma	107	91 31

2. Ziare, periodice și reviste.

a) donate:

1. Din Blaș . . .	„Fóia scolastică“.
2. „ „ . . .	„Unirea“.
3. „ Brașov . . .	„Gazeta Transilvaniei“.
4. „ Bucuresci	„Albina“.
5. „ „	„Convorbiri literare“.
6. „ „	„Economia națională“.
7. „ „	„Flóre albastră“.
8. „ „	„Fóia pentru toi“.*)
9. „ „	„Jurnalul soc. agricole“.
10. „ Budapesta	„Akadémiai Értesítő“
11. „ „	„Alkotmány“.
12. „ „	„Magyar Allam“.*)
13. „ Caransebeș	„Fóia diecesană“.
14. „ Constanța	„Ovidiú“.
15. „ Iași	„Archiva“.
16. „ Oradea M.	„Familia“.
17. „ „	„Vulturul“.
18. „ Orăștie . . .	„Revista Orăștiei“.
19. „ Sibiu	„Telegraful român“.
20. „ „	„Transilvania“.
21. „ „	„Tribuna“.
22. „ Viena	„Katholisches Vereinsblatt“.

*) Până la un timp.

b) cumpărate:

23. „Sibiu... „Enciclopedia română“.
24. „Șolmuş... „Revista Ilustrată“.

Onoratele Redacțiuni, cari au binevoit a ne gratifica ziarele, eventual revistele mai sus însemnate, sînt rugate a primi și cu această ocaziune adăncile noastre multămite, rugându-le ca și pe venitor să aibă aceeași bunăvoință față de societatea noastră.

II. Cassa.

Statul activ cu finea anului trecut a fost: fl. 1086 85 1/2.

Bilanț:

Percepțiuni în decursul an. curent	fl.	670 53.
Erogațiuni	„	381 03.
rămân bani gata	fl.	289 50.

Statul activ:

În obligațiuni nouă	fl.	391 23.
În obligațiuni vechi	„	84 85.
Depuși la „Patria“ cu libelul Nr. 825	„	330 00.
Depuși la „Patria“ cu libelul Nr. 1278 în fondul de rezervă	„	100 00.
Pentru publicațiunile societății		
rest de încassat	„	1 30.
Bani gata	„	289 50.
Suma totală:	fl.	1196 88.

Comparând statul activ de la finea anului trecut cu acest de la finea anului present rezultă un crescămînt de 110 fl. 2 1/2 cr.

III. Archival.

Acesta cuprinde toate actele referitoare la societate, întru cât acelea se află, de la înființarea ei până în prezente.

Tot archivarul administrează și publicațiunea societății noastre, din cari se mai află:

1. Epistole către un preot tîner p. I. 237 es. à 75 cr.
2. Epistole către un preot tîner p. II. 485 „ à 75 „
3. „Pregătire la mîrte“ în lux 6 „ à 1 fl. 40 „
4. „Pregătire la mîrte“ broșurate 219 „ à 80 „
5. „Duch muscălesc“ . . . 239 „ à 10 „

Doritorii de a avé vre unul din aceste opuri sînt rugați a se adresa la Societatea de lectură „Inocențiu Micu Clain“ în Blaș (Balázsfalva) alăturând la comande și speșele portului postal.

Atîta e, în liniamente generali ceea ce noi am făcut, ceea ce noi am lucrat pentru înaintarea și prosperarea societății noastre. Pe noi ne mîngăie și ne îmbucură împrejurarea, că de și venitele societății se reduc aproape numai la cotisațiunile membrilor, totuși ea progresază, ea înflorește în cât de prezente averea societății, calculând toate celea ce-i aparțin: bani, cărți, mobilier, face cel puțin 10,000 fl. Dar apoi câștigul moral, știința și cultura, ce și-au însușit-o membrii ei, cu ce-l vom cumpăni?

A ajutata o societate cu un scop așa de nobil și salutar nu e numai o binefacere, ci aproape și o datorință mai ales a preoțimeii noastre, carea în cea mai mare parte a fost adăpostită și ea sub aripile acestei societăți. Fie-ne permis dară a apela și de astă dată la inimile generoșe ale Românilor și a Veneratului nostru cler cu rugarea fierbinte, să binevoiască a sprijini străduințele pîi și zelose, ce preocupă și caracterizează această societate. Mai ales avem lipsă de acest prețios sprigin acum, când fondul societății prin edarea opului Tragedia calvarului a scădut în mod simțitor.

Blaș la 3 Iunie 1899.

Victor Macaveiță Simeon Moldovan
president. secretar.

Nr. 734—1899.

Concurs.

De la „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ conform concludusului Nr. 184 din 4 August a. e. cu începutul anului școlar 1899—1900 sînt de conferit următoarele stipendii:

I. Un stipendiu de fl. 50 pe an din fundațiunea „Dobăcea“, destinat pentru un gimnasist născut în fostul comitat al Dobăcei.

II. Un stipendiu de fl. 60 — pe an din fundațiunea „I. Roman“, destinat pentru studenți de gimnaziu ori școlă reală.

III. Un stipendiu de fl. 60 — pe an din fundațiunea „Marinovič“ pentru studenți de gimnaziu ori școlă reală.

Cererile pentru aceste stipendii au să se înainteze comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (Strada Morii Nr. 8) până la 5 Septembrie st. n. a. e., provădute cu următoarele documente.

- a) atestat de botez.
- b) testimoniu școlar pe anul 1898—99.
- c) atestat de paupertate.

Cererile intrate după termin nu se vor considera.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ ținută în Sibiu la 3 August 1899.

Șuluz

Dr. Beț
secr. II.

Escriere de concurs.

Reuniunea docenților gr. cat. din ținutul Hațegului escrie concurs public cu premiul de 100 corone pentru cea mai bună „Geografie a comitatului Huniádorei împreună cu monografia comunelor, care pentru noi Români sînt de însemnătate istorică.

Operatul (de cel puțin 10 cole manuscris) pe lângă referințele topografice și etnografice va avé să cuprindă pe scurt și evenimentele istorice mai momentoșe și fiind menit pentru lectura poporului va fi de a se redacta în stil popular.

La acest concurs pot participa numai membrii Reuniunii, operatele cărora vor fi de a se susține comitetului central în Hațeg până la 1 August st. n. 1900. Cele incurse după acest termin nu vor fi luate în considerație.

Premiul se va conferi numai lucrării celei mai de valoare censurate de către o comisiune special emisă din sinul Reuniunii.

Elaboratul premiat va forma proprietatea Reuniunii, cu a căreia speșe se va și tipări.

Manuscrisurile provădute cu motto sînt a se susține până la terminul fixat însoțite de o epistolă închisă, ce va cuprinde în sine numele și adresa autorului.

Din ședința comitetului central al Reuniunii ținută în Hațeg la 3 Iuliu 1899.

Nicolau Nestor
președinte.Ștefan Tarina
notar I.Michail F. Jubașiu
notar II.

Noutăți.

Din Archidieceșă. On. Ioan Nicbră fost admin. paroch. în Berchiș, distr. protop. Turda, a fost strămutat ca paroch în Sind, în același district. — On. George Pop, admin. paroch. în Mihalt a fost denumit paroch.

Regele Carol al României. În timpul din urmă s'au răspândit mereu șcirii îngrijitoare despre sănătatea Maj. Sale Regelui Carol. Călătoriile la Abazzia și Ragaz se amănuș așa de adese. Săptămăna trecută Maj. Sa a fost atins de o gastralgie violentă (bôla de stomach). Ultimul buletin al dr. Theodori vestese înveselitoare scire, că forțele slăbite revin și sănătatea Regelui este acum satisfăcătoare.

Ôșpeți distinși. Cu prilegiul manevrelor, cari decurg acum în jurul Blașului am avut ca ôșpeți pe prințul Windisch-Grätz, inspectorul general al infanteriei, pe Enil Probst comandant de corp în Sibiu, pe generalul Moritz Perl brigadier împreună cu suitele lor. Distinși ôșpeți au fost găzduiți de I. P. S. Dn Mitropolit. Marți au plecat mai departe. De present avem aci pe brigadirul Miloș Stojanovič, general major în Cluș.

Români distinși. La congresul de igienă și demografie ținut în anul trecut la Madrid dl. Dr. Const. Thiron, din Iași a obținut diploma de onore, ér dl. L. Breberianu din Constanța, diploma de argint.

Cadeți români. Au absolvat școlă de cadeți și au fost împărțiți la trupe cu rangul de cadeți aspiranți de ofițeri, următorii tineri români: Rudolf Authon la regimentul de infan. Nr. 43 în Viena. Sabin Banciă regimentul de inf. Nr. 44 în Budapeșta, Julius Lissai regimentul de inf. Nr. 26 în Viena, Ștefan Millea regimentul de inf. Nr. 83 în Prenbinge (Herțegovina), Ambrosiă Pecurariu regimentul de inf. Nr. 33 în Arad, Amos Pop reg. de inf. Nr. 4 în Viena, Traian Radu regimentul de bosniac de inf. Nr. 1 în Viena, Leo Paicu, reg. inf. 48., George Viciu, reg. de inf. 42., Iulian Radu, reg. inf. 81., Sabin Târziu, reg. inf. 43., Mihail Stoica, reg. inf. 4., Coloman Demeter, reg. inf. 69., și Aurel Suciă, reg. inf. 61. — ér la artilerie Ioan Maniă la reg. de div. 17.

Distincțiune. Csató János vicișpanul comitatului nostru a fost decorat de Maestatea Sa la serbarea jubileului de 25 ani cu ordiul corôna de fer cl. III.

Usura de bucate. La timpul sêu am fost arătat cetitorilor nostri noul mijloc ce-l folosesc ômeni fără de inimă spre a înșela pe bieții țărani nepricepuți. Mișelia sta în aceea, că cumpărat de la ei bucate și vin încă înainte de ce acestea ar fi adunate de pe câmp. Apoi prin măsuri și diferite alte apucături îi ruinau total. În un proces pornit contra unei firme de îngelăciune, agentul principal a fost pedepsit la 3 luni închisore și 4 mil fl. pedepsă. În alt cas, — după cum scrie „Tribuna“ — un alt agent a fost pedepsit cu 3 luni închisore și 3 mil fl. pedepsă. Sentințele acestea au fost aprobate de forurile mai înalte. Atragem și noi atențiunea economilor nostri asupra acestei hotăriri de mare importanță și îndemnăm pe cei păgubiți să-și caute dreptate.

Bugare. Rog pe toți acei Prea stim. Dni cari au primit liste de colectare pentru biserica gr. cat. din Durușă, să binevoiască a mi le înapoia cât mai curênd spre a mi pute da samă. Alesandru Șimon, preot greco-catolic.

Avis! Dnul Petru Condu (Kis-Sebes, Kolozs megye) avisază învățatorimea și direcțiunile școlare despre opul dsale intitulat: „Drepturile și datorințele învățatorului conf.“, ce va apăre în curînd. Într'insul va tracta despre diversele categorii de învățatori confesionali, despre salariile, datorințele lor și despre tot ce se referese la școlă în 14 capitule, între cari în cele două din urmă va tracta despre școlile comunale, de stat, civile și despre preparandii. Peste tot vor fi 250 articuli motivați cu legi, ordinațiuni ministeriale, hotăriri curiale și ordinațiuni consistoriale. Opul espedat franco va costa 2 fl. 10 cr.

Înscințare. La dl. S. Copșa (în casele fostului avocat Oltean, str. Lungă) se primesc 2—3 băieți în cost și cuartir.

Casuri de mîrte. Beniamin Densușani învățator gr. cat. român în Lugos după un morb greu și îndelungat de plămăni provădut cu ss. taine a trecut la cele eterne în 16 August 1899, în etate de 27 ani. Înormintarea s'a întemplat în 18 August.

Vasiliu M. Montani student absolut al clasei I-a gimn., după un morb îndelungat împărțit cu sîntele taine ale muribunților, a încetat din viață în 12 Aug. în etate de 12 ani. Înormintarea a fost în 14 a l. e.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Amalrich regele Ierusalimului
și cei doi peregrini.

(Narațiune istorică).

(Fine.)

Kuncz însoțit de amicul său sosese sara târziu în fața castelului propriu așezat pe un precipițiu de stînci. Spre mirarea lui toate ferestrele castelului erau luminate, podurile trase, în cât nime nu se putea apropia de intrare. Observându-l sentinela îi întrebă, că ce dorește?

„Deschide bătrâne Wolf! Ecă eră m'am răntors a casă, primiți-mă și pe mine în șirul oșpeților de la serbarea, ce se aranjează în castelul meu!”

„Cu adevărat ești stăpânul meu?” întrebă sentinela. „Cu adevărat,” răspunse Kuncz. „Poftesc slobozi podul și vină de te convinge.” Podul ajunge jos și de o dată cu dînsul apare și paznicul. „Stăpâne, ai sosit chiar bine. Unchiul DTale Ștefan a sosit ieri aici și a pretins ca să-l golim castelul, de ore ce are sciri sigure, că DTa al murit în Ierusalim. Noi la început ne-am opus, dar dînsul și-a adus totă servitorimea înarmată, a alungat garnisona noastră și pe mine m'a amenințat cu moarte, dacă nu-mi voi împlini datoria cu promptitudine. Dar n'ai temă stăpâne, garnisona noastră e ascunsă aici în pădure de unde în astă noapte voește să năvălească asupra castelului ca să alunge pe unchiul DTale și să ia din noii în posesiune castelul.” „Frumosă poveste,” zise Kuncz. „Poți tu să chemi garnisona în coce?” „În 18 minute e aici. O aduc într-o clipită; până atunci stați unde va ascunși.” El se depărta repede, er cei doi cavaleri se retraseră sub muchia murului și cu nerăbdare așteptau sosirea servitorimii. Ei sosiră în dată înarmați până în creșet. „Voiți să-mi stați în ajutor, ca să-mi pot redobîndi proprietatea?” „Până la un picur de sânge, vom fi cu tine,” răspunseră toți într'un glas. „Urmați-mi dar până în antișambră; aici veți aștepta în liniște, până când voi cere ajutor.” Cu pași lini trecură prin curte și ajung în culina cea mare, unde bucătăreasa gătia bucatele cele mai alese. În dată ce a zărit dînsa pe peregrin, l-a întîmpinat cu bucurie și l-a rugat să șadă, fiind că chiar acum e mare cină în castel și îl va ospeta și pe dînsul. Kuncz îi răspunde, că mai preferesce să mănânce cu cavalerii. Răspunsul acesta l-a dat bucătăresei a înțelege, că peregrinul e un bărbat dintr'o familie distinsă. Ea nu și-a recunoscut stăpânul, fiind că fața lui era acoperită de o barbă stufoasă și vócea încă îi se schimbase.

„Ei vin însoțit de ómenii, cari vor trece prin culina în antișambră, griji și nu faceți șgomot.” În dată intrară servitori. Ea întrebă pe unul dintr'insii: „Spune-mi, cine e peregrinul acesta, care își ia aerul de stăpân pe aici.” „Este stăpânul nostru Kuncz de Stauffen. Atunci bătînd în pămîi voi să-l cadă la picioare, dar dînsul o opri zicîndu-i: „Acum nu e timp; vom vorbi mai târziu.” Apoi mergînd mai de parte prin antișambră ajung înaintea prînzătorului celui roșu. Kuncz și Bernhard intrară în lăuntru

și făcînd un compliment cavalerilor, cari se desmerdau în mîncări și beuturi, fără de a fi invitați, se așezară la masă.

Unchiul Ștefan ridicându-se mînios îi întrebă într'un ton aspru: „Cine v'a lăsat să intrați în castel?” „Păzitorul,” fu răspunsul lui Kuncz. „Î-am zis, că-l aduc veste de la stăpânul său cavalerul Kuncz de Stauffen; și în dată n'a deschis.” „Scire de la nepotul meu Kuncz?” „DTa așa dar pôte al fost martor al morții sale, de ore ce mie mi-s'a spus, că el nu mai trăește.” „Cel ce v'a spus acésta, dle cavaler, a fost un mare mincinos. Kuncz de Stauffen trăește întreg și sănătos. Acésta o pôte mărturisi și amicul meu.”

„Vă spun pe conștiință,” zise Bernhard, „că Kuncz trăește, și mă mir, cum a avut cine va cutezarea, să răspîndescă ast fel de vesti.”

Unchiul Ștefan a fost omul, care a avut nerușinarea să imbecile pe amicii săi cu apă rece, spunîndu-le că Kuncz a murit și că regele Ierusalimului l-a trimis lui actul de moarte dimpreună cu testamentul, prin care dînsul este designat de erede universal. Astăzi au fost invitați toți prietini ca să asiste la introducerea lui în ereditate. Dar acum lucrurile se presintă cu totul în altă formă!

Ștefan reculegîndu-se le strigă cu mînie: „Nerușinaților, cum puteți voi răspîndi ast fel de minciuni? De bună samă dușmanii mei v'au corupt cu bani, ca să mă compromiteți. În dată să vă cărați de aici; alt cum vă scot cum nu vă place!”

„Liniștesce-te și încétă cu amenințările! Stăpânul acestui castel, nu e Ștefan Stauffen, ci nepotul DTale Kuncz, despre care ai răspîndit vestea că a murit!”

„Chiar dacă ar fi așa,” mornăi Ștefan; „cu ce drept ați intrat voi aici?”

„Etă vom răspunde. Te rog privesce-mă mai de aproape, pôte vei recunoște sub barba și vesmintele de peregrin pe adevăratul Kuncz de Stauffen. Timpul și clima ferbinte din Orient mi-au schimbat mult din exterior; dar cu toate acestea eu am rămas tot Kuncz, și ca atare sînt stăpânul acestui castel.”

Descoperirea acésta lui Ștefan îi causă ameteți. Într'un târziu reculegîndu-se sări ca mușcat de șerpe și răcnind de mînie puse mîna pe sabie.

Cavalerii óspeți stăteau tăcuți de o parte; ei singuri nu scieau pe lângă care să se alature. În urmă voia să intervină în favorul lui Ștefan, cu care jăfuiău împreună; dar atunci Kuncz îi zise: „Unchiule, dacă voești să te mîntuesci de viață, atunci sînt gata să depun vestmintul de peregrin și să mă lupt cu DTa; er dacă ai de gînd să mă ataci, după cum îți datina să faci cu bieții soracl; atunci te dau pe mîna servitorilor mei, ca să te pâruiască bine. Prietiniilor veniți în coce!”

De o dată se deschid ușile, intrară servitorii înarmați și declarară în fața cavalerilor, că vai de acela, care va cuteza să se atingă de stăpânul lor. Cavalerii vîdîndu-se în minoritate au stat pe loc și n'au cutezat nici să se misce.

Kuncz întorcîndu-se spre Ștefan îi zise: „Unchiule, să sci, că DTa îmi ești vasal! Depuneți sabia și-ți veți de cale, din contră

dacă te rățosești am să te aduc la rezon; cavernele castelului meu sînt chiar potrivite pentru așa ceva.”

Ștefan neavînd în cătrău, cătrănit trântesce sabia pe masă și fără să-și ia adio, pléca. Cavalerii óspeți se arétau a fi pe partea lui Kuncz și goliră păharele pentru reîntórcerea lui norocóasă.

Două luni mai târziu cei doi peregrini vîndîndu-și posesiunile începură să ridice în o frumoasă vale aproape de Dunăre un mare sanatoriu; în care au primit sub grije pe toți bolnavii ținutului aceluia. Chiar în anul acesta erpse pestilența, căreia cădura jertfa cei doi întemeiători ai sanatorului. Opera începută de dînșii n'a încetat; vécuri întregi a existat acest asil; și tot de una s'au găsit suflete nobile, cari îngrijau pe cei bolnavi.

Graiuul poporan.

discurs ținut în adunarea generală a „Asociațiunii”, despărțemîntul Blaș, la 1-a Aug. 1899.

Onorată adunare generală!

Motto: „Limba este martorul viu și elocuent al întregii istorii despre némul nostru.”

Max. Müller.

(Fine.)

Alții, mai târziu, au făcut „observații” asupra firei limbii românesce; „observații” și azi prețioase. (Ion. Văcărescu (1788). Paul Iorgoviciu.) Acestia ar fi nimerit calea cea adevărată. Dacă s'ar fi cultivat limba ținînd samă de firea ei, ar fi avut și rezultate salutare. Hiperzelul următorilor inse de a crește l. română cu orî ce preț numai în haine latine, mai târziu în italiene, — ca tot ce este ultrat, a născut direcția și școla puriștilor latinisători. Ei au respectat trunchiul, dar pentru nobilitate au aflat necesară curățirea radicală a trunchiului de toți spinii; er de spinii și ierbă rea în lanul cel mare a limbii românesce socotit'au tot, ce nu-și aréta vedit originea latină și aplicat'au fără milă sentința de moarte: „Ierbă rea din holdă piéră!” O mulțime de vorbe înpămîntenite era să fie desmoștenite „veteres migrate coloni”, er în drepturile lor să între legiuni — de vorbe — romane. Ușor de zis, greu de făcut; căci nime n'are dreptul de a împămînteni nici macar un cuvînt, numai usul, care este în graiul poporan. Aici este suveranitatea poporului!

Graiului poporan, Dlor, nu i-se pôte da direcție de dezvoltare. El este caracterul poporului însuși, se pôte numai ajuta în dezvoltarea-i naturală. Putem inse cultiva pe basa lui o limbă poleită, cultă, avută și frumoasă. Dar cum? Greșelile înaintașilor nostri sînt pregătitoarele triumfurilor viitoare. Nu vom sêrăci limba lăpédănd tot, ce nu este în dicționarul limbii latine; nu vom lăpéda material bun, trainic, bine asimilat și încheat în graiul poporan. Sînt în acesta, trébue să fie, elemente mai vechi și de cât limba latină și a căror prezență în graiul dialectal este o probă puternică în istoria despre originea némului nostru. Aceste sînt elementele dacice și celtice, de cari au trébuit să rămână și rămas-au în graiul poporan — cum vom vedé — ca monumente până acum vii, așa cât putem zice cu învățatul filolog

Max. Müller: „limba ne este martorul viii și elocuent al întregii istorii despre némul nostru“. Eită, Domnilor, însemnătatea graiului poporan cu ale sale diferențieri locale, cu elementele sale mestecate genuine cu barbare. Asertele istoriei „că némul țerei Moldovei (românesci) de unde dărază, Din țara Italiei tot omul să cređa“ — cum zice Miron Costin — cum și acele despre popórele, cu cari am locuit affă „martori viii și elocuenți“ în graiul poporan. Una este o națiune cu limba sa. De aceea: căutând după popóre antice le affăm în limbagi vechi și cine studiază limbagi vechi, affă popórele cari le-au vorbit. — Să cercăm în dialectele nóstre poporane nrme de limba popórelor, cu cari spune istoria, că am locuit împreună, sau cari au locuit odinióră prin țerile, unde azi locuiesc români.

E faptă, că înainte de Daci și Geți au ocupat aceste locuri Celții, popor de origine arică (indo-european), care cu 3 seclă a. Chr. s'a revărsat peste centrul Europei, până în Irlanda și în Asia mică. Trebuie să rămână din limba lor numiri de munți, riuri, locuri, și aceste prin tradițiune orală să se străpună la popórele, cari le-au luat locul.

Vom produce câte va exemple din *sanscrită*, basa limbilor indo-europene și din *celtică*, ramură indo-europenă.¹⁾

a) Numiri topografice din limba *sanscrită* și *celtică*:

Ardeal, în *sanscr.* (și *celt.*) *ard* = pământ (terra, Erde); *all* = înalt; țară ridicată = podei.

Crîș, probabil *dac.* (= *eran. karsi* = arătură, pământ arat).

Murș, *celt.* mare; *apă mare, lină*. Murș, *Murș apă lină* zice cântecul. După alții²⁾ *Maris* este *dacic*.

Olt (Aluta), *celt.*, = apă adâncă, rad. *All* (înalt). *Aluta*, după alții este *dacic*,³⁾ ar însemna: care se varsă repede. Românul cântă: „Oltule, rîu blăstemat, Ce vii așa turburat? Aprópe de idea: „se varsă repede.“

Jiu, *celt.*, apă rute: *jil*.

Gurghiu, *celt.* = munte frumos, *gour* = înălțime; *gura* = frumos.

Arad, *sanscr.* = plug.

Reteag, *celt.* casa (locuința) ducelui; *rhi* = cap, conducătoriu; *tigh* = tectum, domus.

Rocna (Rodna), *celt.* roc = stîncă.

Torda, Turda, *celt.* torth = turtă, pâne.

Tîr, *celt.* tir = țarină, terra.

Rădăcina numelui propriu *Valach*, cu care ne-au poreclit străinii, este *celtică*: *val*, *vol*, = lat. *vale-o*, corăspunde cu *galic* *Gal* (*ital. galiardo*), *Galli*, *Vallitez*, *eroi*.

b) nume apelative.

c) din limba *sanscrită*:

1. **alévea**, *sanscr.* aiva = aiévea, în faptă.

2. **bală**, în „*bală* (bălaur) de șerpe: *sanscr.* *balá* = tărie, putere.“

3. **ban**, de origine ilirică, din *persana*: *banu* = regină; în *illir.* *ban* = rege, *ban* (bănat). Daci de origine traco-illirică ne-au putut străpune vorba *ban*, numit ast fel, póte de la chipul domnitorului.

4. **cote**, vorbă dialectală, *camașă*, *sanscr.* *kud*, *kut*.

¹⁾ După: Sulzer »Dialecti romanici« Trento, 1855.

²⁾ Tomascsek, cit. Királyi P. Dacia I, 228.

³⁾ Idem, ibid.

5. **aciua**, a se —, *sanscr.* *ciaya*; *cimbr.* *cae* = casă.

6. **dădul**, mai mult samănă cu *sanscr.* *dadau*, din care s'a făcut latin. *dedi*.

7. **divăr**, pron. bânățan, *givăr*, *sanscr.* *dévr* = cumnat.

8. **hordidan**, (Someș) = june, voinic, *sanscr.* *hardayan* = inimă.

9. **jară** (Jin), pădure tăiată, tăietură; *sanscr.* *jará* = bătrânețe; pădurea bătrână se taie.

10. **cotcă** (mince), *sanscr.* *caucas* = glob.

11. **căulă**, Toplița, podișor, luntrișoră; *sanscr.* *cavahula*; conf. lat. *gaulum*, luntrișoră.

12. **leopă**, vulg. *passim*, palmă, *sanscr.* *alapa*.

13. **lipesc**, *sanscr.* *lipas* = cleios; răd. *lip* = lip-esc.

14. **pălit**, *sanscr.* *palitas*.

15. **plută**, *sanscr.* *plutas* = fluid, curgător.

16. **sir**, rînd la móră, șir, *sanscr.* *sirā*.

17. **udi** (ț. Hațeg. Jiu), român (în apoi) *scr.* *udi* = eși.

18. **urni**, *scr.* *urj* = urge-o, împing.

19. **vătăși**, dialect. vulg. a se uni, *sanscr.* *vatis* = legătură.

β) din l. *celtică*:

angarie, *celt.* *anger*, greutate.

Balc, Bălc, Bule, n. pr. *celt.* *balc* = maistos, superb.

galbin, *celt.* *galb*, *calb* = gras, spune Suetoniu, în *Galb.*, că pe împăratul Galba l-au numit așa *Galli*, fideă era prea gras, „quem Galbam Galli vocant.“

cămin, *cimbr.* *caman*.

croșna, *crusna*, în *croșna*, *breton*, *crohen*, *crochen*; med. lat. *crusna*.

ciovale, (România, Creangă) *celt.* *cyvoeth* = averi.

nană, *celt.* *ain*, *nain* = aceea-și.

mărtogă, cal rău, slab; *celt.* *mar* = cal.

țol, *celt.* *teliw* (man-tello).

țită, *celt.* *teth*.

întră, răd. *celt.* *trev* = căsuță.

spată, *celt.* *yspawd*, *ysbat*.

Sint de părerea, că atât cele de origine *sanscrită*, cât și numirile topografice de rădăcină *celtică* ne-au venit prin mijlocirea Dacilor.

γ) din limba *Ducică*: de cum va Albanesii sint de aceea-și familie limbistică cu Dacii, cum cred mulți învățați filologi, apoi ne-au rămas cuvintele, ce le avem comune cu Albanesii. Eită unele: abur, brad, buză, bróscă, căciulă, grumaz, încălez, îngăimat, leurdă, (all. mont. L.) *mendre*, năpărcă, părău, sat, șopărlă, susaiu, tócă, urmă, văpaie, vatra — după Cihac, la cari eă a-și mai adauge: *chică*, *cimbru*, *mătăcină*, *scăiu*, *urzică*, *mur* (plântă), *apă*, și num. propr. *Azuga*, din răd. *az* = șerpe, și suff. *ug*.

Nu vă ostenesc atențiunea cu resturi din l. *oscă*, care, — cum observă istoricul Cesare Cantu, „după ce apuse maestătea Romei, l. *oscă* a viețuit cu vulgul rămas“ și a devenit mama dialectelor italiene, vulgare. Nu produc exemple nici din l. *slavă*, din care avem o mulțime, parte împămîntenite și devenite necesari, parte superflue. Istoria ne spune, că odinióră am locuit cu Slavii. Așa mărturisesc și mulțimea cea prea mare de numiri topografice slavone. Las, că din abundența elementelor slave în graiul poporan s'ar puté trage concludsiuni în favorul autochtoniei nóstre, relev numai, că din cele citate ne putem convinge despre însemnătatea limbii poporane, cu varietățile-i dialectale, chiar și pentru istoria némului românesc. Dar sint și ponderóse motive

literari, pentru păstrarea în scris a vorbelor și expresiunilor dialectale, respective pentru adunarea lor. În acest respect ne au promers cu exemplu frații Italiani, cari studiându-și ale lor, cam 20 dialecte vorbite și scrise, au compus zeci de vocabulare dialectale, prea folositoare, chiar necesare, pentru studiul științific al limbii.

Constatăm cu bucurie, că noi românii de sub coróna stului Ștefan am și început studiile dialectale, adunând texturi din graiul viii, cari sint de o importanță extremă, pentru că: „limba în dialecte și trăiesc viețu actuală și naturală,“ observă Max. Müller. *Filologia, Literatura, Istoria și Etnografia* în studiile dialectale au isvor abundant. Provincialismii vin a dese ori în ajutorul filologiei, când se esplică monumente vechi; graiul poporan cu ale sale apucături simple și naive înviorază literatura de artă; produsele geniului poporan sint pentru etnograf date sigure, oglinda sufletului poporului; elementele heterogene și exotice din graiul poporan dialectal sint martori viii și elocuenți ai istoriei. Să ne interesăm cu toții de acest tesaur încă ne-eploatat. Să studiem graiul cel pitoresc al poporului, căci timpul este, să clădim edificiul limbii nóstre pe base naturale. Să înceteze o dată și mania franțusismilor și introducerea cu duimul a neologismilor acolo, unde nu avem nici o lipsă. Dlor, fertați-mi aici o mică parantesă! Un scriitoriu, comet nou pe orisonul literaturii, în francomania sa când vrea se zică: nu adaugă atributul „*bun*“ lângă substantivul scriitorii („*Familia*“ Nr. 27 1899) nu folosesc vorba *adungă*; nu zice *adungă*, — ci *ajută*, (fr. *ajouter*): „aici nu mai zice „*bun*“, — nici nu „*ajută*“ „*bun*“. Curată *paradă* cu sciința limbii franceze! „S'a franțuzitu-se băiatul“ — ar zice anecdotariul nostru. Să scótem, dlor, din isvorul cel limpede și rēcoritoriū al graiului poporan și vom vorbi și scrie limbă neaoșă românescă, de care esclamă poetul „Mult e dulce și frumósă!“ Învēțați și literați, autori și scriitori! De ce limba strămoșească noi să o lăsăm? Indiviți și societăți, asociațiuni literare culturale, puneți umăr la umăr și de nu „voiți ca să roșească țerna ce o călcăm,“ — să ne facem o detorință către limba nóstra, conlucrând și ajutând, să se adune materialul de limbă poporană, basă literaturii și culturii poporului român. Și în urmă, să fie testamentul nostru literar cela al banului Ienachiță Văcărescu, „*ne-muritoriul cinstitoriū al Patriei și limbii române*“:

„Urmașilor mei

„Las vouă moștenire

„Crescerea limbii românesci,

„Și a patriei cinstire!“

Blaș, 1 Aug. 1899.

Alesii Vicii.

Bibliografie.

Jertfa orestinilor. Comentariu al liturgiilor bisericii grecesci compus de Dr Victor Szmigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului archidiecezan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medii editat de **Dr. Vasile Hossu**. Blaș. Tipografia seminarului arhidieceșan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

Posta Redacțiunii. *Abrud* neputând fi atunc, și-a pierdut rostul. *Dus A. S.* prea târziu pentru numărul de față

Editor și redactor răspundător:
Dr. Vasile Suci.

(39) 1-1

Concurs.

„Comitetul Reuniunii femeilor române gr. cat. din Blaș” scrie concurs pentru conferirea alor 11 ajutoare. a nume: 2 de câte 40 fl., 4 de câte 30 fl. și 5 de câte 20 fl. v. a.

La aceste ajutoare. cari se dau pe anul scol. 1899-900. pot concurge fetițele române gr. cat. cari vor studia în Blaș.

Concursurile provădate cu carte de botez, testimoniul școlastic și atestat de paupertate, să se trimită la presidenta Reuniunii, cel mult până în 15 Septembrie n. 1899.

Blaș, din ședința Comitetului Reuniunii femeilor, ținută la 2 Iulie 1899.

Aurelia n. Solomon
presidentă.

Dr. A. Cheșian
secretar.

Sz. 2750-1899.

(40) 1-1

Pályázati hirdmény.

Alsófehér vármegye balázsfalvi járásában Sorostély község székhelyével újonnan rendszerezett és 400 frt fizetéssel, természetbeni lakással és 60 frt dologi kiadással javadalmazott segédjegyzői állásra, melylyel az anyakönyvvezetői teendők önálló vezetése is össze van kötve, ezennel pályázatot hirdetek.

A kérvények az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a értelmében fölszerelve hozzám folyó évi Szeptember hó 15-ig benyújtandók.

A választást folyó évi Szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor Sorostély község házában fogom megtartani.

A Szolgabírói hivatal.

Balázsfalván 1899. évi Aug. hó 17-én.

Simonffy Alajcs
főszolgabíró.

Nr. 4232-1899.

(87) 2-3

Escriere de concurs.

Până în 8 Septembrie n. 1899 se publică concurs la următoarele stipendii din fundațiunile arhidieceșane:

I. Din fundațiunea Șulutane.

Două stipendii de câte 400 fl. v. a. unul folosit de Ioan Rece, care a obținut diploma de doctor în medicină și altul de Liviu Cigărean, care a absolvat științele juridice, ambele destinate pentru juriști și mediciști la universitatea din Budapesta, ori la altă universitate în provinciile austrie, patru stipendii de câte 200 fl. v. a. folosite de juriști absoluți Semproniu Muntean, Basiliu Crișan, Ioan Coțofan, și Victor Pop, toate destinate pentru juriști la universitatea din Cluș; cinci stipendii de câte 100 fl. v. a. folosite de Camil Negrea, Simeon Șbârcea și Victor Pop gimnasiști absoluți și de gimnasiștii Ioan Agărbecean, și Virgil Radeș cari

nu și-au legitimat progresul la timpul său, toate destinate pentru gimnasiști în clasele superioare; — două stipendii de 60 fl. v. a., unul folosit de gimnasistul absolut Iuliu Tătar și cel alt de gimnasistul Vasile Fulicea, care nu și-a legitimat progresul, ambele destinate pentru gimnasiști în clasele inferioare.

Cei ce doresc a obține vre unul din stipendiile de mai sus să intrunescă următoarele condițiuni:

1. Că sînt români gr. cat. mizeri, născuți în Transilvania;

2. că pe lângă purtare morală bună să din studii calculi de eminentă;

3. dintre concurenți vor avea preferință, cari vor poté dovedi, că sînt consăngeni cu piul fundator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă:

4. Concurenții să alătore la cererile scrise și subscrise de mîna lor proprie, testimoniul școlastic în copie autentică, carte de botez, atest de paupertate, testimoniul medical și să numescă expres institutul, la care și unde vor continua studiile în anul 1899/900.

II. Din fundațiunea Vancca „cassa archidieceșană.”

Un stipendiu de 300 fl. pentru studenți de la universități și institute politehnice mai înalte, și trei stipendii de câte 50 fl. destinate pentru elevi preparandiali în Blaș ori la altă preparandă română gr. cat. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

III. Din fundațiunea „Cipariu.”

Un stipendiu de 100 fl. folosit de gimnasistul absolut Ioan Belan și un stipendiu de 50 fl. folosit de gimnasistul Ioan Dicu, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

IV. Din fundațiunea David Br. Urs.

Două stipendii de câte 100 fl. v. a. folosite de gimnasiștii Sigmund Nandra, care n'a arătat progres suicient, și Aureliu Bunea, care nu și-a legitimat progresul. Concurenții să dovedescă cu carte de botez, că sînt greco-catolici născuți în vre una din comunele arondate în comitatele Făgăraș, Sibiu și Hunedóra, cu atestat medical, că sînt deplin sănătoși, cu atestat de frecventare, că sînt școlari în prima clasă a gimnasiului gr. cat. din Blaș și că au purtare morală bună și fac progres în studii, și că sînt sau pot fi susceptuți în seminarul junimei gr. cat. din Blaș.

V. Din fundațiunea „Alutan.”

Patru stipendii de câte 60 fl. v. a. și anume: unul de nou înființat, al doilea folosit de juristul Iuliu Pordea, care a obținut stipendiu din altă parte, al treilea folosit de juristul Teofil Dosa, care nu și-a legitimat progresul, și al patrulea folosit de gimnasistul Sabin Nemeș, care nu și-a legitimat progresul; mai departe trei stipendii de câte 40 fl. din cari unul folosit de gimnasistul absolut Alesandru Bodea, altul de gimnasistul Aureliu Iuga, ca nu și-a legitimat progresul, și al treilea de școlariul Ioan Căpățeni, care asemenea nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

VI. Din fundațiunea „Chirilă.”

Două stipendii de câte 33 fl. 75 cr. folosite de gimnasiștii Petru Gruia și George Bărbat, cari nu și-au legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

VII. Din fundațiunea „Partenie Moldovan.”

Un stipendiu de 40 fl. folosit de școlariul Ioan Voicu, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fi instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

VIII. Din fundațiunea „Cercul Orăștiei.”

Un stipendiu de 40 fl. v. a. la care pot concurge numai studenți români gr. cat. cari cercetază gimnasiul gr. cat. din Blaș ori vre o academie de drepturi și sînt născuți în vre una din comunele următoare ale cercului Orăștiei și anume: Șibot, Orăștiea de jos, Balomir, Binținț, Beriș, Cióra, Vinerea, Orăștiea de sus, Grid, Ghialmar, Castău, Dăncu mic, Ocolişul-mic, Totia mică, Costeșci, Cugir, Ieleștii Ludesci, Măgura, Martinesci, Bucium, Dăncu-mare, Totia mare, Spini, Pricaz, Petriș, Pișchinț, Repaș, Romos, Romoșel, Șibișelul-vechiu, Serăca, Tămășesca, Tărtăria, Turdaș, Turmaș, Vaideiș, Simeria. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

IX. Din fundațiunea Ramonțai.

Un stipendiu de 315 fl. v. a. folosit de Eugeni Porea, care a absolvat studiile medicale, un stipendiu 100 fl. folosit de juristul absolut Ioan Chirilă; patru stipendii de câte 84 fl. v. a. folosite de tehnicul George Voda, medicinistul August Lemény și juriștii Samoil Vladon și Emanoil Mocean; trei stipendii de câte 63 fl. v. a. folosite de gimnasiștii Silviu Brânșieș, Ioan Cămpăan și Eugeni Rus, cari nu și-au legitimat progresul în studii.

Cererile să se instrueze întocmai ca cele pentru stipendiile Șulutane.

X. Din fundațiunea „Vajda.”

Un stipendiu de 70 fl. folosit de juristul Vasile Muste, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutane.

Blaș din ședința consistorială ținută în 12 August 1899.

Victor Mihályi
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba Iulia și Făgăraș.

Anunț.

Stimaților părinți ai băieților studioși în Blaș!

Aduc la cunoștința stimaților părinți ai băieților studioși în Blaș, cumcă mi-am întemeiat prăvălie de modă de primul rang pentru dame, domni și băieți. Provădat fiindu-mi depositul cu articlii cei mai necesari, mai eleganți, mai solidi; servese domnilor studenți și eleve a școlii de fetițe, în specie: cu vestminte gata de tot soiul, piapome, albituri, cămeși, manchete, cravate, mănuaș, materie pentru vestminte, etc., pe lângă serviciu prompt cu prețurile cele mai scădute și mai ieftine. Ocasiunea fiind tare favorabilă stimaților părinți, rog pentru sprijin binevoitor:

Blaș, August.

Székelyhidy János
neguțător.

(88) 2-2

(90) 7-10

Fabrica

de
Cement-Portland din Brașov

recomandă fabricatul său de

„**Cement-Portland**”

garantând pentru calitatea cea mai bună.

Se află de vânzare cu prețul cel mai ieftin la

„**Consum**”
societate comercială pe acții Blaș.